

POSUDEK VEDOUČÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Karolína Janiková
Téma práce:	Spotřebitel a jeho ochrana v soutěžním právu EU
Rozsah práce:	62 strany vlastního textu
Datum dokončení práce:	3. 3. 2021

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma patří ke klíčovým otázkám soutěžně-právní teorie i praxe. Je svého druhu „trvalkou“, která se periodicky těší zvýšenému zájmu vždy v období změn či krizí, na které musí soutěžní právo reagovat a v nichž si klade otázky ohledně svého směřování, tj. priorit a kritérií své aplikace. Nejde tedy o téma nové – v tomto ohledu je i ze seznamu použité literatury patrné, že mu byla věnována pozornost několika generacemi autorů – jde však o téma, které se znovu a znovu dere mezi aktuality a žádá si o nové promyšlení a zhodnocení.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Práce je od počátku pojata jako teoretická, nezkoumající přesnou podobu právní úpravy ani detailní okolnosti její aplikace, ale hledající obsah konceptu spotřebitele a jeho blaha (či jiných práv a zájmů chráněných soutěžním právem) a mapující vývoj jeho přítomnosti v soutěžní doktríně Evropské unie (zejména Komise) a také jeho aktuální význam v situacích, jimiž EU v současnosti prochází. Z hlediska nároků na znalosti a schopnosti zpracovatelky jde tedy o téma náročné, neboť jako každý teoretický výzkum vyžaduje promyšlenou metodologii, jasné definice pojmů, schopnost pracovat s abstraktními koncepty, a nakonec i zručnost v jejich podání. Co do vstupních informací téma vyžaduje zejména obeznámenost s pracemi a diskusemi teoretiků oboru, ale současně s právní úpravou, aby bylo možné hledat vliv teoretických koncepcí na její obsah.

3. Formální a systematické členění práce

Z hlediska systematiky je práce členěna do šesti částí-kapitol vlastního obsahu, které mají provést čtenáře od nejobecnějších definic a vymezení (vztah mezi ochranou spotřebitele a ochranou hospodářské soutěže), přes „soutěžní“ definice základních pojmů (spotřebitel, blahobyt spotřebitele), k zmapování jejich přítomnosti v doktríně (prostřednictvím vystoupení komisařů pro soutěž a generálních ředitelů DG COMPET Komise) a nakonec pak k jejich ilustraci v současné aktualitě (zejména vliv online platforem a pandemie covid-19). Je patrné, že tato struktura vyjadřuje

určitou logiku výkladu od obecného k velmi konkrétnímu. Její logika je autorkou vysvětlena v Úvodu, a nakonec sledována i v pořadí v jakém jsou shrnovány základní poznatky v Závěru.

Po formální stránce je práce zpracována dostatečně kvalitně. Je sepsána jasným a srozumitelným jazykem, v požadované formální úpravě. Není zatížena rušivými gramatickými nebo ortografickými chybami. Je vybavena standardním aparátem odkazů na prameny, které svědčí o diplomantčině práci se zdroji (207 odkazů pod čarou), dále seznamem zkratk, použitých zdrojů, abstraktem v českém a anglickém jazyce, seznamem klíčových slov.

4. Vyjádření k silným a slabým stránkám práce

Posuzovaná práce se řadí k menšině teoretických diplomových prací, které se soustředí více na materiální prameny práva (právně-filosofická pojednání, společenskou a odbornou diskusi, doktríny prosazované autoritami) a méně pracuje s prameny formálními (platným právem, návrhy nové legislativy, rozhodnutími správní a soudních orgánů). Autorka svůj záměr takto v Úvodu vymezila a hodnotící pohled na práci by tudíž neměl primárně litovat toho, že v práci nenachází známé záchytné body právních textů, jako je detailní rozbor ustanovení předpisů a komparace závěrů analyzovaných soudních rozhodnutí (jakkoli i odkazy na soudní rozhodnutí jsou v textu práce přítomny). Naopak by se měl soustředit na rozsah, hloubku a originalitu přístupu autorky k myšlenkovým školám, k jejich koncepcím, k definicím základních pojmů, k doktrinárním závěrům atd.

Z takto nastaveného hodnotícího pohledu je třeba ocenit, že autorka na relativně omezeném rozsahu stran podala velmi srozumitelným a realitu věrně odrážejícím způsobem vztah soutěžního práva EU k pojmům spotřebitel a blahobyt spotřebitele. Popsala i jeho vývoj coby doktrinární kotvy soutěžní politiky EU a pokusila se vztah k těmto pojmům nalézt i v řešení nejnovějších problémů, s nimiž se musí soutěžní politika a právo potýkat. Nezbytné penzum znalostí a dovedností nutné pro napsání teoretické práce autorka nepochybně prokázala. Text se velmi dobře čte, orientace čtenáře v obsahu a významu sdělení je snadná (podepřená stručnými úvody a dílčími závěry všech kapitol), souhrnná sdělení v Závěru práce odrážejí to, co bylo na předchozích stranách popsáno a prozkoumáno. Ve stejném duchu je možné pochválit autorku za práci s použitými prameny.

Současně však nelze říci, že by se teoreticky zaměřený výzkum autorky držel nějaké jasně vymezené výzkumné metody, aby se dostal nad rámec základní obsahové prověrky dokumentů. Patrné je to zejména v kapitolách věnovaných jednak vystoupením komisařů a generálních ředitelů a také současným krizím. V nich jde spíše o popis obsahu a vyhledání základních sdělení směřujících ke spotřebiteli než o aplikaci nějaké předem stanovené metodologie jejich analýzy, nebo alespoň způsobu hodnocení, který by umožňoval originálnější a hlubší práci se získanými zjištěními. Ač nemusí jít na úrovni diplomové práce o důkladný hermeneutický přístup, přesto by bylo vhodnější stanovit předem určitá kritéria toho, co bude v analyzovaných textech přesně hledáno a jak to bude hodnoceno (např. určitá kategorizace dle stanovených obsahových prvků, místo a četnost zmínek v obsahu textu, použité přívlastky, přímé odkazy na myšlenkové školy apod.). Pak by autorčiny závěry

mohly ne jenom intuitivně postihnout hlavní tendence, ale nabídnout i strukturovanější vhledy do zkoumané problematiky a někdy přinést konkrétnější či zcela originální závěr.

Je zřejmé, že takový přístup by vyžadoval více času i více výzkumně – teoretického základu, než se této práci dostalo. Je to koneckonců patrné i z jinak úctyhodně dlouhého seznamu použité literatury, v němž knihy a články diskutující teorii spotřebitelského a soutěžního práva tvoří jasnou menšinu a některé části doktríny (*law and economics*) a relevantní diskuse (výstupy z veřejných diskusí organizovaných Komisí, názory z kvalitních soutěžně-právních blogů) v seznamu pramenů absentují. Tato výtka je však přinejmenším částečně doporučením pro případ dalšího pokračování ve výzkumu, neboť je zřejmé, že čas a možnosti zpracovatele diplomové práce zpravidla takto rozsáhlý výzkum nedovolují.

Celkově lze uzavřít, že práce je zdařilá, neboť naplnila svůj základní záměr zjistit základní parametry vztahu mezi koncepty spotřebitele a jeho blahobytu na straně jedné a soutěžním právem EU na straně druhé. Autorka prokázala dobrou orientaci ve zkoumané problematice a svá sdělení podala kultivovaným a zajímavým způsobem. Současně platí, že práce zůstala za svými možnostmi, neboť s popracovanější metodologií výzkumu a rozsáhlejší teoreticko-právní základnou mohla být konkrétnější a originálnější, a tím i přínosnější.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	ANO.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	ANO.
Logická stavba práce	ANO - s výhradou k metodologii a rozsahu teoretických pramenů práce.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Na vysoké úrovni v rámci užitých zdrojů, výhrady k vynechání některých typů pramenů a názorů v rámci odborné i politické diskuse.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Na dobré až velmi dobré úrovni – ne zcela vyrovnaná mezi jednotlivými částmi práce.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Na vysoké úrovni.
Jazyková a stylistická úroveň	Na vysoké úrovni.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ.
Navržený klasifikační stupeň	VÝBORNĚ nebo VELMI DOBŘĚ v závislosti na obhajobě

Otázky k obhajobě:

1. Na str. 7 uvádíte, že ochrana spotřebitele je základním právem. Tvrdíte tak jenom proto, že takto figuruje v Listině základních práv EU? Jaký je obsah a praktický význam takového základního práva pro jednotlivce? Má uznání takového základního práva pro výkon soutěžní politiky podpůrný nebo naopak omezující význam?
2. Jak rozumět konstatování na str. 39, že došlo k přesunu většiny soutěžního rozhodování na vnitrostátní úřady a co to případně znamená pro ochranu zájmů spotřebitelů? Vaše konstatování je bez bližšího vysvětlení pro čtenáře spíše matoucí, proto ho prosím rozvedte.

V Praze dne 23. 3. 2021

Václav Šmejkal

doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.
vedoucí diplomové práce